

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan **zvečer**, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristo petdeset po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravištvu je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

„Pri obstoječih razmerah“.

Jutri v 24. dan t. m. vršiti se ima slavnost blagoslovljenja zastave „Slovenskega delavskega podpornega društva v Trstu“, katera je bila sprva na 10. t. m. odredjena a se je vsled pritiska „od zgoraj“ morala preložiti na ta dan. Da-si je marsikoga polastila se nevolja in srd čitavšega razloge in spletke, priobčene v našem listu pod naslovom „Nova bomba“, vender se je vse pripravljalo, da se ta slavnost dostojno in, kolikor možno, tudi mnogobrojno obhaja. Udeležitev iz Ljubljane bila bi precejšnja in „Sokolov“ samih upisalo se je 57. Pa človek obrača, De Pretis pa obrne, kajti danes došel je Sokolu naslednji odlok:

Št. 14351.
Slavnemu predstojništvu telovadnega društva „Sokol“

v Ljubljani.

Visoko c. kr. deželno predsedstvo v Ljubljani z odlokom dt. 22. t. m. št. 1973. Pr. nameravanega izleta telovadnega društva „Sokol“ v Trst dne 24. t. m. k blagoslovljenju zastave „Slovenskega delavskega podpornega društva v Trstu“, opiraje se na §. 3. postave s 15. novembra 1867 (št. 135 drž. zak.) nij dovolilo, ker bi ta korporativna udeležba vsled uradnih poročil pri obstoječih razmerah v Trstu lahko povod bila kaljenju javnega miru.

Proti temu odloku je moči v 8 dneh pritožiti se na ministerstvo notranjih zadev.

To se slavnemu predstojništvu z ozirom na ondotni dopis s 17. t. m. naznanja.

Mestni magistrat v Ljubljani
v dan 23. septembra 1882.

Župan: Grasselli.

Ta odlok pa je kot nova bomba mej nas in nas osvedočil, na kako prhkej niti visi v Trstu javni mir. V Českej marširalo je v Liberco 800 nemških turnarjev, ki nikakor niso prikrivali, da jim je namen

demonstrirati, a vladni organi vedeli so vzdržati javni mir, v Trstu pa za karih 60 Sokolov nij prostora. Ista javna oblast, ki je, kakor poroča „Tribüne“, mirno gledala, da se je v dan cesarjevega prihoda iz Trsta v Cormons odpeljal poseben zabavni vlak, v katerem se je odpeljalo 67 oseb, „pri obstoječih razmerah“ ne more jamčiti za mir in red, ako bi došlo nekoliko Sokolov v Trst.

Žal, da so v Trstu obstoječe razmere take! Merodajni krogi bodo morali o pravem času in resno premišljati, kako bi se te neznosne razmere radikalno predrugačile, kakoršne so možne le „im Reiche der Unwahrscheinlichkeiten“.

Ker nam bode prilika o tej zadevi še obširneje govoriti, naj za danes izrečemo samo srčno željo, da bi navedeni zanimavi odlok nikakor ne kalil jutrnje svečanosti, temveč da bi blagoslovljenje zastave „slovenskega delavskega podpornega društva“ izpalo sijajno in veličastno ter vseskozi dostojno previsokega pokrovitelja, slovenskemu rodu pa na slavo!

Deželni zbor kranjski.

(V. seja dne 22. septembra 1882.)

Deželni glavar naznani zboru, kateri stojé posluša, sprejem deputacije pri cesarji v Trstu, odgovor cesarjev in konečno v slovenskem jeziku zakliče cesarju trikrat „živio“ in „slava“. Zbor navdušeno pritrdi.

Potem naznani, da se bode slavnost 600letnega združenja dežele Kranjske s habsburško rodovino praznovala dne 11. julija 1883 in da bode deželni odbor potrební kredit za slavnost nasvetoval pri razpravi deželnega proračuna.

Posestniki privatnih lož v deželnem gledališči uložili so prošnjo, da bi se jim pripoznala soposest deželnega gledališča. Prošnja izroči se finančnemu odseku.

Podpiralna zaloga slovanskih dijakov v Gradcu in kranjsko obrtno društvo prosita podpore.

Poročilo deželnega odbora o večjih podporah za ceste, katere dovoliti je pridržano deželnemu zboru, izroči se upravnemu; drugo poročilo o raznih zadevah za ukvartiranje vojakov pa finančnemu odseku.

Vitez Kaltenegger poroča o prošnji učitelja Ranta, naj bi se v deželnej vino- in sadjorejske šoli na Slapuprihodnje leto zopet ponovil pouk za ljudske učitelje in nasvetuje v imenu večine finančnega odseka, da se ta prošnja odvrne, kajti učitelji kazali so z prav malimi izjemami jako malo zanimanja za pouk in se tudi nijso nič kaj dobro obnašali.

Dr. Poklukar pravi, da je to, kar se je ravnokar čulo, prav žalostno za kranjske učitelje, vender pa je tolažilno, da se je vsaj jeden del, če ravno najmanjši, pridno udeleževal pouka in da bode, akoravno so le trije učitelji pridni bili, se pouk po njih sto- in stoterno razširil mej narodom. In to je uže 400 gld. vredno. Zatorej nasvetuje, naj se dovoli tudi za drugo leto 400 gld. in deželni odbor naj skrbi, da se izbero sposobni in taki prosilci, ki imajo res veselje, se kaj učiti.

Dr. Vošnjak izjavi, da je bil v deželnem odboru zato, naj se opusti to poučevanje, kajti akoravno je bilo razpisanih 15 mest, oglasilo se je le 22 prosilcev. Vrh tega obnašal se je jeden del učiteljev tako, da je pač videti, da ne veje posebno dober duh mej učiteljstvom. Pouk naj se tedaj opusti. V jednom ali dveh letih dobili bomo itak v Ljubljani kmetijsko šolo, in potem se bode tu osnoval pouk za učitelje in bode tudi nadzorovanje dosti lažje.

Poslanec Lavrenčič gorko podpira predlog dr. Poklukarja. Imel je priliko govoriti z učiteljem Rantom. On je mislil, da ve vse o kmetijstvu, a bil je poln hvale o slapskejši šoli, v kateri se je toliko koristnega in njemu doslej popolnoma neznanega naučil. Zatorej g. Lavrenčič gorko podpira predlog, da se zopet dovoli 400 gld. za ta pouk.

Predlog se pri glasovanji sprejme. Zanj glasu-

LISTEK.

Litvanske in slovenske razmere.

Malim narodom, katere obkoljujejo mogočni sosedí, mogočni po številu in po vladnej sili, so Rojenice blizu isto osodo podelile; jednaki boji in naporí jim grenijo življenje; konečno zmago ali pa pogin jim določuje njihov prirojeni značaj in mnogoštevilni sorodniki.

Litvanov še živi nad dva milijona na Ruskem in Pruskem; njihov jezik je brat ostalim indoevropskim jezikom in zavzima mej njimi po svojih starinskih, polnih in blagoglasnih oblikah v sklanji in spregi, po svojih lepo razvitih deležjih, po svojem glagolu in zaimku odlično mesto: marsikatera beseda iste korenike ima še obilniši obraz kakor staroindijska ali sanskritska.

Litvanski rodoljubi so se trudili in se še trudijo ohraniti to plemo in duševni velikani inorodniki blagohotno podpirajo to plemenito delo. Pred nekaterimi leti se je osnovalo društvo, ki namerava

ohraniti in rešiti vse, kar je v literarnem smislu važnega in krepi Litvance; mej osnovatelji tega društva nahajamo tudi našega rojaka Miklošiča.

V marsičem je položaj Litvancev jednak našemu. Sedaj, ko se potegujemo za pouk v slovenščini v narodnih in srednjih šolah, sedaj, ko se trudijo naši oblastni sosedje nam usiliti nemščino kot državni jezik, se mi zdi umestno slovenskemu občinstvu nekaj vrlo zanimljivih in poučljivih rečij podati iz predgovorov Mielcke-jevega litvanskega slovarja, izdanega l. 1800.

V prvem predgovoru pripoveduje pisatelj, kje se litvanščina govori, katere pripomočke je rabil pri svojem delu, in pravi dalje, da je tehtno znanje litvanščine, da si jo govori več ali menj prosti narod, vender neizogibno potrebna duhovniku, učitelju in pravniku, ki si išče kruha mej tem narodom; kajti nevedni in brezvestni tolmači lahko zakrivijo veliko nesrečo.

Zaradi znamenitosti pa postavim sem od besede do besede

III. predgovor.

„Uzroki, po katerih bi se naj v mnogojezičnej

deželi ali državi uvel jednotni deželni ali državni jezik, se opirajo na korist, da se postave lože razglašujejo, da se posamezni deli države sporazumejo in da na ta način splošna omika hitreje napreduje.“

„Jožef II. se je mnogo trudil, da bi uvel nemščino kot državni jezik, Friderik II. pa se nij dotaknil jezika posameznih dežel.“

„Če se to globlje premišljuje, se prepričamo, da nam jednotni deželni jezik samo navidezno koristi, v istini pa škoduje.“

„Postave v deželni jezik prestavljati nij teško in nij drago.“

„Radi pomanjkovanja jednotnega svetovnega jezika se mora tisti, ki se peča z vedo in umetnostjo, več novih in starih jezikov naučiti, to morajo tudi trgovci raznih narodov storiti, če hočejo občeati. Deželnega jezika se naučiti pa ne more in ne sme biti tistemu pretežavno, ki v dotičnej deželi službe išče, temveč naravno je, da se ga mora učiti vsak uradnik, ki živi v dvojezičnej deželi.“

„Tudi splošna omika in oika nij odvisna od jednotnega deželnega ali državnega jezika, temveč od krajevnih in časovnih razmer.“

jejo vsi narodni poslanci, dež. glavar grof Thurn in izmed Nemcev Dollhof, Zavinsk, Kecel in Kaltenegger.

Vitez Kaltenegger poroča o proračunu deželne sadje- in vinorejske šole na Slapu za l. 1883 in nasvetuje, naj se isti v potrebnosti 6813 gld. 92 kr. in o dohodkih 4980 gold., tedaj s primanjkljajem 1833 gld. 92 kr. odobri, primanjkljaj pa pokrije iz deželnega zaklada.

C. kr. vladi se izreče zahvala za dovoljeno letno subvencijo 2000 gld.

Dr. Vošnjak opomni, da ima vodja šole za stanovanje le tri sobe, ne pa kakor se je z njim pogodilo, štiri, kajti jedno rabi za pisarno. Zatorej bi bilo umestno, da se dozida jedna soba, katera bi rabila za šolsko sobo, jedna šolska soba pa bi služila za pisarno, tako bi imel vodja zopet pogojene štiri sobe. Proračun za zidanje napravil se je na blizo 700 gold., vodja pa bode s 300 gold. dovršil zidanje.

Proračun se potem odobri.

Vitez Gariboldi poroča v imenu upravnega odseka o peticiji čebelarjev iz Ribniške doline za odpravo taks, katere pobirajo nekatere občine za tuje na pašo pripeljane čebele in nasvetuje, naj se prosilcem odgovori, da deželni zbor nij sklenil nobene postave, katera bi dovoljevala pobirati takih taks in da se mora v smislu §. 81. občinskega reda pobiranje vsacih taks naznaniti deželnemu odboru, sicer je nepostavno. Deželni odbor naj v tem smislu dolične občine pouči.

Poslanec Pakiž opomni, da so njemu razmere v tej zadevi jako dobro znane in da imajo čebelarji, ki vozijo čebele na pašo v Ribniško dolino, itak že mnogo stroškov z vožnjo. Na dalje morajo plačati tistemu, komur izroče čebele v varstvo, po 6 do 10 kr. od panja, potem pa še občine pobirajo takse od vsacega panja, tako, da če je slaba letina, čebelarjem ne ostane za trud čisto nič, če je pa dobra, neprimerno malo. Zatorej gorko podpira predlog upravnega odseka.

Deželni predsednik g. Winkler opomni, da imajo v sosednji Štajerski o čebelarstvu postavbo, katere §. 7. določuje, da imajo občine pravico pobirati takse, a najvišje 8 kr. od panja, za čebele, ki se pripeljejo na pašo. Za Kranjsko pa velja samo neki ukaz cesarice Marije Terezije in umestno bi bilo, da se odnošaji čebelarjev uredijo postavnim potem.

Sprejme se nasvet upravnega odseka.

Vitez Gariboldi poroča v imenu upravnega odseka o prošnji občin Dolenji Logatec, Rovte, Šent-Još, Trata in Žiri, da bi se cesta iz Žirov v Dolenji Logatec uverstila mej okrajne ceste in nasvetuje, da se ta stvar, kakor tudi prošnja zaradi podpore, izroči v rešitev deželnemu odboru.

Deželni glavar grof Thurn podpira, ko je predsedništvo izročil g. Grasselliju, gorko prošnjo teh občin. Osvedočil se je osobno, kako silno bi bila uvrstitev te ceste potrebna, zatorej nasvetuje, da bi se deželnemu odboru naročilo, naj dovoli pri-

lično podporo zato, da se napravi od kakega inženirja načrt te ceste in proračun stroškov.

Poslanec Lavrenčič podpira predlog deželnega glavarja, ker je ta cesta res potrebna, posebno rodovitnej Žirovske dolini, katera mora, ako hoče kaj spečati svojih pridelkov, iste po jako nevarnih in težavnih klancih voziti ali v Logatec, Idrijo ali pa v Škofjo Loko.

Deželni predsednik g. Winkler pravi, da je cesta jako potrebna in da bi dobro upljivala na davkarsko moč prebivalstva, tudi ima važen strateški pomen in ako bi se zvršila, bi morebiti tudi vlada dovolila primerno podporo.

Poslanec Detela opomni, naj bi se s to cesto ne prenačljili, kajti še zmirom je upanje, da dobimo železnico Loko-Trst, potem bi bila ta cesta brez pomena.

Vitez Gariboldi opomni, da je z operati, katere delajo okrajni cestni odbori velik križ, kajti veljajo jako mnogo, konečno se pa pokaže, da so za nič in da treba drugih. Ker ima okraj idrijski še do konec leta 1883 za cesto Idrija-Vrščevo veliko doklado (25%), bilo bi pač z ozirom na opombo g. Detele počakati.

Pri glasovanju se sprejme odsekov predlog in tudi dodatni predlog gosp. deželnega glavarja grofa Thurna.

Odobre se potem brez ugovora:

Poročilo finančnega odseka o proračunu gladišnega zaklada za l. 1883. in o prezidavanju v reduti; potem

Poročilo finančnega odseka o računskem sklepu zaklada prisilne delavnice.

Deželni odbor sklene po nasvetu finančnega odseka, o katerem poroča g. Luckman, da se deželnemu odboru naroči gledati na to, da bode vseh 250 prostorov za prisilne delavce popolnjenih, naj deželni odbor naroči vodstvu prisilne delavnice, da prevzame velike, dolgo časa trajajoča dela, tudi ako ne neso nobenega dobička, in dalje gledati na to, da vse, kar potrebujejo deželni zavodi fabrikatov, delavnih moči in obrtnih izdelkov, se naroči v prisilnej delavnici. Deželni odbor naj tudi, kadar pojenja dosedanja pogodba s podjetnikom, za poskušnjo odredi, da se bodo v prisilnej delavnici v lastnej režiji z živžem oskrbovali posilni delalci.

Odobre se potem brez razgovora: Poročilo finančnega odseka o proračunu zaklada prisilne delavnice za l. 1883 in poročilo finančnega odseka o računskem sklepu normalno-šolskega zaklada za leto 1881.

Ribiškemu društvu kranjskemu dovoli se petletni letni donesek po 4 gld.; za učitelja Malenška se naroči deželnemu odboru, da mu v sporazumljenju z deželnim šolskim svetom poviša penzijo; učitelju Žvageni pa se dovoli starostna doklada.

Potem se seja ob 1/2 2 popoldne sklene. Prihodnja seja bode v ponedeljek.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 23. septembra.

Predsednik državne zbornice dr. Smolka odgovoril je na resignacijo poslanca dr. Kronawetterja, da močno obžaluje njegov odstop ter da ga navdaje upanje, da volilci Josefsstadta ne bodo pustili, da se mož tacega prepričanja in poštenja izogne političnemu življenju.

Ljudski shod v Lincu, katerega je hotel sklicati Schönerer, se od namestnije prepoveduje, ker ima v sporedu tudi posvetovanje o personalni uniji z Ogrsko, zvezo Galicije in Bukovine z Ogrsko ali pa posebni ustav za te dežele. — Tako posvetovanje v ljudskem shodu bi vnmalo agitacijo za predrugačenje sedajnega državnega ustava ter bi toraj kalilo občen mir.

Na Tirolskem je povodenj naredila velikansko škodo. V Niederdorfu se je 30 hiš usulo in veliko jih poškodovalo. — Po samej cesarjevi naredbi stavlja se je južni železnici oddelek pionirskega in ženijskega kora na razpolaganje, da bo pomagal popraviti razdrte proge.

O noši orožja v Boki Kotorskej izšel je nov ukaz. V občinah Novigrad, Rižan in Orahovac je na kratko prepovedano imeti in nositi kakoršnakoli orožja. Po drugih soseskah se prepovedujejo bodalca, tromboni in samokresi pod 7 palcev. Ta orožja se morajo oddati oblastnjim v enem mesecu. Narodno orožje se, razen omenjenim trem občinam, dopušča nositi.

Vnanje države.

Iz Moskve: Pri vzprejemu stanov v Kremu zahvalil se je car milostljivo za izraze zveste udanosti. Po dejeuner-u v Kremu obiskala sta veličanstva razne dobrodelne naprave, samostane in zavode. Koliko časa da ostane carska družina v Moskvi, nij znano. Car se je naglo odločil za potovanje, ker je hotel obiskati razstavo, ki se zapre s 1. oktobrom.

Zadnji manévri, pravi „Répub. Franç.“ so pokazali, da zamore francoska vojska postaviti jeden milijon vojščakov na noge, dasiravno je še marsikaj pomankljivega v opravi vojskinej.

Umirenje Egipta se hitro vrši, vender pa ne bode mogla angleška vojska deželo tako hitro zapustiti, kakor se je s kraja sodilo; spoznalo se je za dobro, da naj bi Angleži vse imenitnejše kraje v notranji deželi vsaj začasno posedli, s tem naj bi Egipčane do dobrega prepričali, da Arabi res nimajo nobene oblasti in moči več. — Arabi je obol na griži. Vrnitev khedivova v Kairo se bo praznovala z razsvetljavo mesta in parado angleške vojske. Khedive je imenoval Osman Ghaleb-a za policijskega prefekta v Kahiri. — V merodajnih frogih nastala in sprožila se je misel, da naj bi se napravil nov, širši kanal čez Suec, pa samo za angleške ladije.

Dopisi.

Z Notranjskega 22. sept. [Izvirni dop.]

(Miroslav Vilhar!) Vse, prav vse, kar ima naš mili slovenski rod, pridobil si je sam mej solzami in trpljenjem; nikjer se mu nij delila milost: vse si je moral sam krvavo priboriti. Pri tem delu, v narod-

➔ Dalje v prilogi. ➔

„Istina je, da se posamezne dežele po jednotnem jeziku lažje sklopljejo, dognano pa nij, da to tudi koristi državi; večje ali manjše kreposti ali slabosti, ki jih sprejme narod od naroda, odločujejo korist ali škodo tacega občevanja.“

„Če to stran pretehtamo, moramo reči, da Litvanci izgubé.“

„Pruski Litvanec je v obče gostoljuben, plemenit in hraber; odlikuje se po svoji zadovoljnosti; ne hodi rad mej ljudi, pa tudi ne ljubi skrivnostnih zborovanj, raje prijateljski sosedu pové, kako napreduje v kmetijstvu, rokodelstvu itd. On časti vero svojih pradedov, da si nij do cela prost praznih ver; ne more se tedaj trditi, da ne bi napredoval. Tlesno je krepak in vstrajen in prenaša brez ugovorov razne sitnosti v vojski. On je po naravi postrežljiv in sovraži oderuhe; velikodušen je, in ne išče prepira; razžaljen se takoj maščuje, pa se da tudi rad pomiriti.“

„Trdovratno se sicer drži starih šeg in navad, pa se vender oblastnjim rad uklanja, če v njegovem jeziku kaj zapovedó.“

„Po krivici se Litvancem očita, da so nezaup-

ljivi; oprezni pa so nasproti drugim, posebno pa nasproti Nemcem, ker mislijo, da se od njih ničesa ne morejo naučiti, temveč le izgubiti. Posebno take Nemce nezaupno gledajo, ki hočejo v njihovej deželi kot uradniki novotariti.“*)

„Ne samo naravno, temveč pametno in potrebno je, da ne odkrijemo svojega srca vsakemu, na kojega naletimo, tedaj tudi Litvancev grajati ne smemo. Gotovo so se Litvanci prepričali, da so določbe njihovih nemških sosedov naperjene, proti Litvanski narodnosti, škodljive; da so nemški uradniki jih neznosno prezirali; opravičena je tedaj opreznost Litvancev, da ne rečemo kaj drugega.“

„To posebnost ima Litvanec, da strastno ljubi svojega kralja; imenuje ga „Dobrotljivi“, „Samostalni“; vselej sname klobuk raz glave, ko izreče njegovo ime.“

„Za kraljem ljubi Litvanec ognjevitost svojo domovino; ne zapušča je rad in jako nerad zamenja tuj kraj z domačim.“

„Vsled tega domoljubja pa se Litvanec rad

*) Da Nemec pri nobenem sosedu nij priljubljen, to je svetovna tajnost.

briga za splošen blagor, in pri pogrebu kacega sosedu izrazi najpoprej svoje sočutje in takoj pristavi: „Pa boš obdržal svoj dom“. Litvanec je tedaj zvest državljani in zanesljiv vojak.“

„Litvanke so močnejše, pa tudi delavnejše in snažnejše od Nemk; dozorijo pozneje in skrbno čuvajo svoje devištvo.“

„Ljubezen do materinščine pa pri Litvanci nij trma, nego on misli, da bi izgubil svojo npravstvenost, ko bi menjal jezik. Litvanci imajo mnogo mozgovitih izrekov in pregovorov. Po teh sadijo v srca svoje mladine poštenost in domoljubje.“

„Litvanec ljubi petje; veselo popeva pred delom in pri delu; njihove pesnice izražujejo nežna čutila ljubezni in prijateljstva.“

„Odlikuje se Litvanec po svojem bistroumu, in po natančni sodbi; radi tega so tedaj tudi njihovi priimki tako jedrnati, ker stvar jasno in drobno označijo.“

„Litvanec se ne ženi v drugi narod; nemščine ne govori, da si jo zna; če pri tujcih služi, se pa včasih zataji, da se ogne zbadanju.“

nem boji nijso ni slave ni dobička iskali prvoborniki našega malega a krepkega naroda. To vé, to spozna slednji naš zavedenec! Zatorej je hvaležnost našim zaslužnim možem toliko večja in srčnejša, zatorej je spomin na naše velike pokojne tako neprisljen in pa splošen.

Ubogí smo mi po blagu, a bogata, velika je naša ljubezen in hvaležnost! Našim narodnim velikanom ne moremo staviti monumentalnih spomenikov iz tujega marmorja in zvenečega broná: okrog ponižnega domačega kamena jočemo za svojimi narodnimi dobrotniki, z malo ploščo pod borno slamnato streho častimo kraj, kjer se nam je porodil naš duševni velikan. In takšni spomeniki probujajo, navdušujejo in tolažijo za svoj obstanek in za svoje narodne svetinje boreči se narod, češ, vztrajaj, ne obupaj, blagi rode, dokler si rodiš takšne može, ne pogineš . . . in ker jih veš ceniti, jih zaslužiš, si jih vreden!

Če pustimo na strani dolžnosti, katere smo dolžni spominu narodnim umetelnikom, buditeljem in voditeljem, imajo spomeniki veliko in stalno korist za narod, kajti ti krepé ponos v sorojacih, budé v njih narodno zavest; tujcem pa pričajo, da se rod slovenski zaveda, da ceni svoje duševne velikane in s tem sam sebe. Koliko se je narodnemu napredku koristilo zadnja leta s Preširnovó, Janežičevó, Kopitarjevó, Jurčičevó, Modrinjakovó, Vrazovó in družimi slavnostimi, koliko koristijo in bodo še koristile hvaležne plošče kot živi, govoreči spomin na rojstnih bišah njihovih našemu ljudstvu!

Ozirom na naše moči in razmere sploh storili smo posebej zadnja tri leta za spomin svojih narodnih buditeljev in s temi prilikami za narodno stvar prav veliko. Ali jeden vemož pa predolgo čaka! Miroslav Vilhar bi bil uže davno moral priti na vrsto! —

Res se je koj l. 1871., ko je ponehalo biti preblago národno srce tega vrlega moža, ustanovil na Pivki odbor za njegov spomenik. Ali stvar nij mogla iz ožjih mej: Slovenci smo imeli v tistih časih preveč križev in težav pred Widmani in Vestenckovci! — Malo več nego do dve sto se je počasi skupilo.

Letos se je nekaj rodoljubov v „Edinosti“ oglasilo in dregalo, naj se kaj stori za našega Miroslava. In pri tem se je, kakor za Homerja rojstni kraj, tu za kraj spomenika reklamiralo. Ali s tolicimi novci je spomenik komaj spodoben in vreden Vilharja na grobu — na javni kraj nij niti misliti! — Zatorej prišel nam je jako dobro posredovalni predlog M. K., blazega, dejanskega domoljuba iz Planine, za katerega je tudi domača Pivka segla v roko. Domenilo se je tako-le: brez vriša nabere se naj mej seboj nekaj novcev do spomladi, s temi preskrbi se čedna plošča za rojstveno hišo Vilharjevo v zelenej Planini. Tja za časa novega življenja v naravi, v cvetočej pomladi, izbere se jedna nedelja popoldne in se mej govori in petjem pred narodom odkrije

„Kdor je imel priliko opazovati, kako škodljivo je Nemec v mestih in na meji na Litvance uplival, ta bo prepričan, da bi Litvanec s svojim jezikom narodnost in nrvnost zgubil ponemčivši se.“

„V takih razmerah le tedaj bolje, Litvancem pustiti njihov jezik; oziraje se na cerkvene in posvetne učitelje, je potrebno ta jezik gojiti. Prosti Litvanec iz kmetov ne studira; zmanjkalo bi učiteljev, ko bi se njihovi sini ne poprijeli dela svojih očetov; pa vender morajo še na pomoč prihajati tujci Šlezaki, Pomorjaci, Nemci, ki se odgojajo v duhovnike in učitelje; ti se pa morajo litvaščine naučiti, kar je težavno delo, ker primernih knjig primanjkuje.“

„Neverjetno je, koliko zaupanja pridobi učitelj in sodnik za se, za svoj nauk in za svoje naredbe, če je litvaščine zmožen.“

Koenigsberg 24. decembra 1799.

K. F. Heilsberg.*)

*) Heilsberg je bil vojaški in graščinski svetovalec. Pis. (Konec prih.)

plošča. Veselica bodi neprisljasa, domača, národna, taka, kakor je bilo vse dejanje in nehanje Vilharjevo. S tem se namerava na novič probuditi zanimanje in veselje za projektiran spomenik na javnem kraju najprej mej prijatelji in mej narodom, kateremu je pokojnik podaril srce in glavo in žrtvoval vse, kar je umel, znal in imel! — Za zaslonbo vsemu delu bode pa „moška beseda“ najbližnjega inovitega Vilharjevega sorodnika, da pridene v takšnem slučaju, „kar bode manjkalo“!

Kakšna čast bi bila za národno Notranjsko, če bi podjetje pritirali do tega, da bi se mogel postaviti spodoben monument, reci, v sredini Notranjske pred Postojnsko jamo. No, o tem vsem se še tako govori! —

Tudi v knjigi se je zanemarl naš Miroslav. Meni niti količkaj poštena in popolna biografija nij znana! (to razpoko obljubil je zadelati mojster na tem polji g. prof. L.) In vender, če sledimo našemu narodnemu gibanju od 48. l. dalje, zadenemo povsod na M. Vilharja.

Ne mej prvimi, nego prvi je Miroslav na vsacem polji, da orje ledino, neutruden rahlja domačo zemljo — seje in obdeluje in obdeluje! — On pozna kaj je domača pesen za nezavedno ljudstvo, zatorej poje in sklada neprenehoma. Od vasi do vasi prehaja, budi, uči, ustanovlja pevske zборе mej prostim narodom. In kako ga poslušá, uboga in posnema narod, ker mu Miroslav sklada tako, kakor on čuti, on misli, da vse proglasi za svojo last. Največjo zaslugó za národno probujenje v Notranjske in deloma po vsem Slovenskem ima gotovo Vilhar! Nikdar me nij bolj povzdignila v mladih letih kakšna pesen, nego priproste vrste: „Čujte gore in bregovi, da sinovi Slave smo!“ — In tako druge národne od Vilharja, ki so svetovna last.

Od vseh stranij pritiska slovenski sovražnik z besedo in peresom — zdajci je spet Vilhar, ki z velikimi žrtvami ustanovi uzorno pisani in uredovani politični list „Naprej“. Dvajset let in več noč in dan pisari, sam zaklada in izdaja z ogromnimi stroški zdaj opereto, zdaj pesni, zdaj koledar, igre, zabavne knjige — a glavna svrha mu je povsod probuditi Slovence, da se zavedó za Slovane, domačine, da postanejo samostojni na lastnej svojej zemlji itd. — Pa kaj čem dalje!? Delo in zasluge Vilharjeve, sojene vse od prave strani, so velike velike, da zaslužijo gotovo vidnega, neumrjočega, hvaležnega spomina. Rojaci prevdarite! Dorán.

Iz seje mestnega zbora ljubljanskega

dne 21. septembra 1882.

(Konec.)

Prošnjo ravnateljstva Trnovske meščanske vojašnice za oproščenje lastnikov vojašnice od splošnega plačila za ukvartiranje vojakov odstavi gosp. župan, ker je v tej zadevi došla nova peticija, katero bode pretresal še pravni odsek, raz dnevni red.

Gosp. Potočnik poroča v imenu stavbenega odseka o izvedenji načrta glede Reseljeve ceste. Stroški za cesto utegnejo znašati do 18.432 gld., od katerih je po prostovoljnih doneskih in po donesku južne železnice pokritih 10.440 gld. Mestni magistrat obrnil se je tudi do deželne vlade, da bi dala kak donesek ter jej na zahtevanje poslal načrt stroškov za to cesto, a dozdaj nij še došel odgovor. Cesta bode 18 metrov široka in 635 metrov dolga. Vodnjak na Urbasovem dvorišči naj se, ker bode šla cesta čez, zasuje in napravi nov vodnjak v obližji. Konečno nasvetuje, naj se naprava ceste in kanala da se delo vsaj jedenkrat prične in ker se ne more oddati po načrtu stroškov, katerega stavbeni urad nij izdelal natančno, odda po enotnih cenah (Einheitspreisen) in naj mestni stavbeni urad delo nadzoruje. Prične se o tem daljši razgovor in konečno sklene, da se stavbenemu uradu naroči, da načrt stroškov za zidanje ceste in kanala še jedenkrat na tanko preračuni in da se odda delo na podlagi proračuna.

Mestni odbornik g. Potočnik poroča o uravnavi prostora za škofijo in za stolno cerkvijo. Prostor je obljubil uravnati g. knezoškof in tudi vodnjak olepšati, a izjavil je, da plača, ako hoče mesto

to delo samo oskrbeti, za to 600 gld. Poročevalec nasvetuje, da se napravi na prostoru mala podzidana terasa, se ustvari majhen park in se napravi jeden uhod s stopnicami nasproti vodnjaku, kateremu naj se napravijo železne cevi, vnanja oprava železna s svetilnico na njej, od spodaj pa kamenita za odtek vode. Vsa dela, katera naj odda mestni magistrat po, dražbi veljala bi 1600 gld., samo nasad parka naj mesto samo oskrbi. Vsi predlogi se vzprejmo, samo sklene se, da se napravita na teraso mesto jednega dva uhoda po stopnicah, in sicer jeden tik škofove palače, drugi pa tik bogoslovnice.

Gosp. Potočnik poroča potem o tovornej cesti na južno-zapadnej strani mesta, poleg Lattermanovega drevoreda. Govornik pravi, da bi se po načrtu cesta izpeljala od hiše, kjer je gostilna „pri lovcu“ na tržaške cesti, mimo vil stavbenega društva, skozi Lattermanov drevored, mimo Kolizeja na Marije Terziji cesti pri Kozlerjevi hiši, kjer je gostilnica „Zur neuen Welt“. Cesta naj bi bila dva najst metrov široka in ob straneh z drevjem obsajena. Tako je načrt. A mestni zbor še nikdar naprave te ceste dovolit nij, klubu temu pa se vozi na travnike, ki so mestna lastnina, uže šuta in kamenje. Cesta naj bi imela po načrtu namen, da služi olepšanju mesta, ker bi se na prostorih ob obeh straneh hiše pozidale, in da se prestavi promet s teškimi vozovi iz sredine mesta. A predno se začne delati cesta, treba je sporazumljenja s c. kr. cestnim čarom, s stavbenim društvom in s posestnikom kolizeja, katera imata odstopiti precej zemljišča za cesto, kar bode stalo jako mnogo novcev. Vprašanje je tudi, bi li bilo umestno, da se pokvari s to cesto najlepši del Lattermanovega drevoreda. Sploh pa tudi nijso načrti za cesto še določno napravljeni in za to nasvetuje poročevalec g. Potočnik, da se popravi načrt in se dovrše obravnave s cestnim čarjem, stavbeno družbo in posestnikom kolizeja ter naj se vrne vsa stvar mestnemu odbornemu uradu, da o njej potem poroča.

Dr. Suppan nasvetuje, naj se vrne načrt o tovornej cesti stavbenej sekciji, da ona principijelno določi, ali se naj napravi tovarna cesta ali ne.

Dr. Zarnik pravi, da, če nij bila cesta odobrena od mestnega odbora, je napeljevanje šute motenje posestva, ako pa je mestni magistrat to samovoljno dovolil, je prekoračil meje svojega delokroga.

Govornik pravi, da ne more koristi te name-ravane ceste nikakor zapopasti. Ko bi imela vezati kak kolodvor, bilo bi to vse kaj drugega. A ko ima mesto lepo široko dunajsko in tržaško cesto, delati drugo cesto, ki je samo 20 do 30 korakov krajši in toliko stroškov, zraven pa še najlepši kinč Ljubljane, Lattermanov drevored popačiti v svojem najlepšem delu, — to ne gre in tega nij treba na nobeden način.

Zato dr. Zarnik nasvetuje, da uže precej danes mestni zbor izreče, da se ta cesta ne sme graditi.

Dr. Schaffer misli, da, ko bi se vzprejel dr. Zarnikov nasvet, bi se streljalo preko cilja. Treba je vender misliti, da bi bilo dobro, ko bi se ne vozili po dunajске cesti dolgi hlodi in ne gonila živina; potem pa tudi na olepšavo mesta, kajti ob tovornej cesti bi se zidale hiše, za tega delj naj bi stavbena sekcija stvar še jedenkrat prerešetala.

Dr. Zarnik odgovarja, da ga nijso razlogi predgovornika čisto nič prepričali, da ne bi bil njegov predlog umesten. Kdor ne pride danes s tujega, bode pritrdil, da je novo nameravana cesta nepotrebna, katera bode, ker bode treba zemljišča kupovati, jako mnogo stala, zraven pa uničila Lattermanov drevored. Ko bi bila Ljubljana mesto s 100.000 prebivalci, potem bi uže imelo kaj smisla, ako se govori o odvrčanju tovarnega prometa, katerega pa itak nij veliko in ki se premika po dunajске in tržaške cesti prav lahko, kajti te ceste so bile napravljene uže za velik promet, ko še nij bilo železnice. Veliko bolj potrebno, da je sploh možno, bi bilo odstraniti promet s senenimi vozovi v ozke sv. Petra cesti in v gledaliških ulicah.

Dr. Zarnik konečno pravi, da ga ne bode preveril noben odsek o potrebi te ceste, zato ostane pri svojem predlogu.

V istem smislu se izjavi mestni odbornik g. Petričič.

Dr. Drč misli da ne bi škodilo, ako stavbeni odsek prej reši principijsko vprašanje, ali se cesta zida ali ne.

Dežman, kateri vže po starej navadi mora zmiraj govoriti, kadar dr. Zarnik govori in sicer proti njegovim predlogom, stori to tudi danes, brez da bi kaj bistvenega povedal.

Mestni odbornik Peterca predlaga konec debate, kar se sprejme.

Pri glasovanju sprejme se predlog, da stavbeni odsek razpravlja še o potrebi nove tovarne ceste in potem mestnemu odboru stavi predloge, z 9 proti 8 glasom. Dr. Zarnika predlog potem odpade.

Seja se sklene ob 3/4 uri zvečer.

Domače stvari.

— (K slavnosti v Trstu) potujoči Hrvatje peljali so se danes popoldne skozi Ljubljano in sicer društvo „Kolo“ zastopano po 36 članih, „Hrvatski Sokol“ pa po 10 članih ter so bili po zbranem občinstvu navdušeno pozdravljeni. V Transilvaniji morajo „obstoječe razmere“ vender biti drugačne, kajti tem nam predragim gostom nij bilo treba niti dovoljenja prositi.

— (Klub narodnih deželnih poslan. cev) ima jutri zvečer ob 6. uri sejo.

— (Slovensk umetelnik na Francoskem.) V 31. dan avgusta je v Menneciji blizu Pariza umrl Jurij Mihélec, v Francozin dobro znan umetelnik na klavirji in priljubljen skladatelj. Pokojni je bil neki Ljubljčan in okolo 78 let star. V njegovej zapuščini se baje nahajajo mnogi glasbeni proizvodi v rokopisu, ki še niso bili natisnjeni.

— (Državna obrtna šola v Gradci.) Z ozirom na začetek šolskega leta opominjamo obrtne kroge, da je vsled vladnega naznanila priobtnega v jednej poslednjih sej ljubljanskega mestnega odbora, državna obrtna šola Graška zdaj osnovana tako, da je tudi takim mladenčcem, ki umijo samo slovenski, moči uspešno udeleževati se tamošnjega šolskega pouka.

— (Katoliško rokodelsko društvo) ima v nedeljo 24. t. m. ob polu osmih na Rožniku sv. mašo.

— (Tržaška razstava.) Vse avstrijske železnice znižale so voznino za pošiljatve ovočja na razstavo v Trst za 50% tj. in nazaj. To velja za pošiljatve do 28. t. m.

— (Vabilo.) Pouk v petji za gospodične in gospode v čitalnici se prične 1. oktobra. Za gospode bo pevska šola vsak ponedeljek in vsako sredo ob 8. uri zvečer, — za gospodične pa vsak četrtek ob 7. uri zvečer. Pevske vaje za moški zbor so, kakor do sedaj, ob torkih in petkih vselej točno od 8. do 9. ure. Kdor hoče pevsko šolo obiskati, ali pa ustopiti v pevski zbor, naj to stori v omenjenih dneh in urah v čitalnični pevski sobi v 1. nadstropji. K obilni udeležbi vabi Čitalničin odbor.

— (Na smrt obsojen) bil je pred ljubljansko porotno sodnijo 21. t. m. 66 let stari Jaka Ostanek iz Planine, ki je svojega jedinega 20letnega sina Janeza s sekiro umoril.

— (Grozna nesreča.) V Stonjcih pod Ptujem šel je gospodar preteklo nedeljo gob iskat. Ker nij vedel razlike mej škodljivimi in dobrimi, nabral je strupenih. Zvečer jih zavžije on in njegova rodbina na juhi skuhane. Vsi so zastrupljeni. Umrl je mož, žena in otroci 1 1/2, 6, 8 in 12 letni. Dekla še živi, a v strašnih mukah.

— (Popravek.) V 210. številki našega lista dne 14. t. m. je po neljubej pomoti v poročilu iz seje mestnega zbora ljubljanskega izostalo ime mestnega odbornika gosp. V. Petričiča, ki je tudi voljen v slavnostni odbor za slavljenje 600 letoice v bodočem letu. V imenovanem odboru so tedaj gospodje: Grasselli, Fortuna, Petričič, Potočnik, Bürger, dr. Suppan in A. vitez Gariboldi. — Nadalje je v včerajšnji notici o občini sodraškej

dostaviti, da je župan v Sodražici g. J. Drobnič, kateremu gre zaslužen priznanje za napravo toliko in tako potrebnega gasilnega orodja.

Razne vesti.

* (Ruski petrolej in naša trgovina.) Poročilo angleškega podkonsula v Batum-u Mr. Peacock-a povzamemo naslednje: „Čudoviti narastek pridobivanja ruskega petroleja v obliži mesta Baku vzbudil je jako sangvinične nade, zlasti gledé uspešne konkurence s petrolejem ameriškanskim, ki dan danes nadvladuje po evropskih trgoviščih. Tukajšnje petrolejske zadrage ne štedijo naporov, da se doseže ta smoter. Zdaj na pr. se dela na to, položiti mej Baku-om in Batum-om železno cev. po kateri se bo, liki v Pennsylvaniji, olje neposredno pretakalo v shrambe za prevažanje petroleja namenjenih parobrodov. Ozemlje, kjer se dobiva okolu Baku-a petrolej, zavzema nad 1200 štirjaskih milj in naj-bogatejši kraj je poluotok Apsheron, ki ima čudovito izdatne vrelce, kateri prekose najizdatnejše v Ameriki za veliko. Zemlja je ondi tudi izredno draga in velja zdaj „acre“ (0.7 dunajskega orala) 3500 funtov šterlingov, po našem 35.000 gold. L. 1873 bilo je tam 17 petrolejevih vrelcev, danes jih je 375, ki so poprek 350 čevljev globoki, največja globočina je 637 čevljev; izvrtane luknje imajo 10—14 palcev v premeru. Neproduktivni ali pa vsahnjeni vrelci so redka prikazen, letos na primer nijmamo zabeležiti tacega slučaja. Vrelci z naravnim pritokom dajo po 2000 do 4000 sodov na dan, vrelci s sesalnimi stroji 300—600 sodov (1 sod = 8 pudov, 1 pud = 16.5 kilogramov). Vkupna produkcija petroleja povzdignila se je od 500.000 sodov l. 1873 na skoro 4.000.000 sodov l. 1881. Baku odposlal je v preteklem letu po morji 2.946.000 sodov petroleja, l. 1879. pa samo 1.702.000, tedaj v jednem letu 1.244.000 več. To so istinitosti, s katerimi treba računati. — Naša obrtnija z dogami naj bi svojo pozornost obračala tudi v te kraje, kajti ne bode previsoko poseženo, ako se kalkula, da se bode potreba sodov podvojila.

Vabilo na naročbo.

Gg. naročnike, katerim je koncem tega meseca naročnina potekla, prosimo, da jo o pravem času ponové, ako hoté list dobivati redno v roke, ker „Slovenski Narod“ pošiljamo samo onim, ki naprej plačajo naročnino.

„SLOVENSKI NAROD“

velja za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za pol leta 6 gld. 50 kr.
„ četrt leta 3 „ 30 „
„ jeden mesec 1 „ 10 „
Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec, 30 kr. za četrt leta.

S pošiljanjem po pošti velja:

Za pol leta 8 gld. — kr.
„ četrt leta 4 „ — „
„ jeden mesec 1 „ 40 „

Upravništvo „Slov. Naroda“.

Meteorologično poročilo.

A. V Ljubljani:

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mokrina v m.m.
19. septembra	ob 7. uri jutraj	732.80 mm.	+12.6°C	brez vetrije	oblačno	8-10 mm. dežja.
	ob 2. uri popoldne	733.29 mm.	+15.0°C	slaboten jugozahod	oblačno	
	ob 9. uri zvečer	733.87 mm.	+12.2°C	slaboten jugozahod	jasno	
20. septembra	ob 7. uri jutraj	733.05 mm.	+12.4°C	brez vetrije	oblačno	12-20 mm. dežja.
	ob 2. uri popoldne	731.07 mm.	+17.0°C	slaboten gorenjec	oblačno	
	ob 9. uri zvečer	729.99 mm.	+14.4°C	slaboten gorenjec	oblačno	
21. septembra	ob 7. uri jutraj	725.71 mm.	+12.8°C	slaboten gorenjec	oblačno	29-58 mm. dežja.
	ob 2. uri popoldne	725.37 mm.	+16.0°C	slaboten jugozahod	oblačno	
	ob 9. uri zvečer	726.09 mm.	+12.0°C	slaboten jugozahod	deloma jasno	

B. V Avstriji sploh:

Zračni pritisk je ostal še skoraj povsod jednako nizek; bil je še vedno precej enakomerno razdeljen in razločec mej maksimum in minimum le neznaten. Vetrovi so postali za spoznanje močnejši in so se zasukali proti vzhodu. Nebo

je bilo povsod ali popolnoma ali pa saj deloma oblačno. Temperatura je ostala nespremenjena in je bila še vedno normalna. Vreme v jedno mer deževno; več deželam, tako posebno Koroški in Tirolski, prouzročujejo vsled neprestanega deževja velikanske povodni neizmerno škodo.

Dunajska borza

dné 23. septembra.

Papirna renta	76 gld. 80 kr.
Srebrna renta	77 „ 35 „
Zlata renta	95 „ 50 „
5% marena renta	92 „ 85 „
Akcije narodne banke	827 — „
Kreditne akcije	321 — „
London	119 „ 25 „
Srebro	— „ — „
Napol.	9 „ 45 1/2 „
C. kr. cekini	5 „ 64 „
Nemške marke	58 „ 25 „
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld. 120 „ 50 „
Državne srečke iz l. 1864	100 „ 170 „ 25 „
1% avstr. zlata renta, davka prosta	95 „ 10 „
Ogrska zlata renta 6%	119 „ 40 „
„ „ 4%	88 „ 10 „
„ papirna renta 5%	87 „ 25 „
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	104 „ — „
Dunava reg. srečke 5%	100 gld. 114 „ 75 „
Zemlj. obšč. avstr. 4 1/4% zlati zast. listi	119 „ — „
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	93 „ 50 „
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	105 „ 25 „
Kreditne srečke	100 gld. 174 „ 75 „
Rudolfove srečke	10 „ 21 „ 25 „
Akcije anglo-avstr. banke	120 „ 128 „ 25 „
Framway-društ. velj. 170 gld. a. v.	233 „ — „

Gospodu Franu Iv. Kwizdi, c. kr. dvornemu založniku in okrožnemu lekarnarju v Korneuburgu.

Blagovolite mi od Vaših izvrstnih preparatov spodaj zaznamenovano količino po pošti poslati. H kleju za kopita in svalkom proti črvičenju (koliki) prosim napotja za porabo, ker imam baš priliko oboje to, ki tako jako slovi, uporabiti. Nikakor ne dvomim o istinitosti te hvale, posebno če primerjam uspehe z Vašim c. kr. restitucijskim fluidom in živinskim praškom, ki so pri moji živini uže storili prave čudeže.

Spoštovanjem

Anton Krause, ekonom.

Reichstadt na Pemske 10. februarja 1881.

Glédé krajev, kjer se vse to kupuje, opozarjamo na anonco „Veterinarni preparati“ v današnji številki.

Poslano.

(54—34)

GLAVNO SKLADIŠTE
MATTONIJEVE
GISSHÜBLER
najčistije lužne
KISELINE
poznate kas najbolj okrepljujuče piče,
I kas izkušán liek proti trajnom kašlju plúčevine I
želučoa bolesti grkljana I proti méhurnim kataru,
kas I slasticah za probavilis **(PASTILLEN)**
nalazi se kod Hinke Mattonija (Karlovi vari u Českoj).

Na etikéto in zamah,
kakor kaže podoba,
treba ostro paziti.

MATTONI'S
GISSHÜBLER

Izdelki, kateri nijmajo te postavno deponirane varstvene znamke, naj se kot ponarejeni koj vrnejo.

Cvet zoper trganje,

po dr. Maliči,

je odločno najboljšo zdravilo zoper protin ter revmatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter živcih, otekline, otrple ude in kite itd., malo časa če se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zateva naj se samo „cvet zoper trganje po dr. Maliči“ z zvraven stoječim znamenjem; 1 steklen. ca 50 kr., pravega prodaje samo

lekarna „pri samorogu“ J. pl. Trnkoczyja

Varstvena znamka.

na Mestnem trgu št. 4 v Ljubljani.

Zahvala.

Gospodu J. pl. Trnkoczyju, lekarju v Ljubljani,

Moja mati so na protinske bolezi na nogi silno trpeli in razna domača zdravila brezuspešno rabili. Ko je pa bolezen čedalje hujša prihajala in uže več dni nijso mogli stopiti na nogo, spomnim se na Vaš dr. Maličev protinski cvet za 50 kr. ter si ga nemudoma naročim. In res, imel je čudovit uspeh, da so se po kratkej rabi tega zdravila oprostil mučnih bolečin. S popolnim prepričanjem priznavam torej dr. Maličev protinski cvet kot izvrstno zdravilo in ga vsakemu bolniku v jednakej bolezi priporočam. Vašej blagorodnosti pa izrekam najpriskrbejšo zahvalo, z vsem spoštovanjem udani

Fran Ju g,

(469—3)

posestnik v Šmariji p. Celji.

Gostilna

na Št. Peterskem predmestju št. 4, po domače „nu-
mero zwei“, se zaradi bolezni sedanega krčmarja in
krčmarice takoj odda. Več se izve ravno ondudaj. (612—1)

Št. 8798.

IV. 1862

23

Razglas.

Od c. kr. okr. sodnije Logaške se naznanja,
da se bodo zemljišča rektif. št. 80, 86, 87/1, 87/2,
88, 110, 169/4, 169/8, 169/10 ad graščina Haasberg
gospé Antonije pl. Fichtenau iz Planine v **10. dan**
oktobra 1882 ob 9. uri dopoldne na javnej
dražbi na drobno prodajala.

Pogoji, vsled katerih mora vsak kupec 10 od-
stotkov kot vadium in 2 odstotka kupilne svote pa
za pokrite stroškov precej položiti, se lahko tukaj
pregledajo in se bodo pred dražbo razglasili.

C. kr. okr. sodnija v Logatci,
dné 27. septembra 1882.

(601—3)

Martinak.

Lepe in po cen
klobuke in čepke,
kakor tudi
kožuhovino

prodaja

(506—52)

Anton Krejči,

v Ljubljani, na kongresnem trgu na oglu gledaliških ulic.

V. LOBENWEIN
fotografični atelier
v hotelu „pri slonu“.
Fotografira se vsak dan. (63—36)

Podpisani učitelj plesu naznanja čestitemu občinstvu,
da uči na svojem

plesišči,

Stari trg št. 15, I. nastropje,

poleg mnogo drugih plesov tudi „Kolo“ in „Slo-
vanko“. Za otroke odprem poseben kurz ob vtorkih
in četrkih od 5. do 6. ure zvečer.

Z odličnim spoštovanjem

Kajetan Dolx,

učitelj plesu.

(577—3)

500 zlatov

plačam onemu, kdor pri vporabljanji

Kothejeve zobne vode

1 steklenica 35 kr., še kedaj čuti zobne bolečine ima
iz ust duh.

J. G. Kothe,

umirov. dvorni založnik v Mödlingu
pri Dunaji, vila Kothe.

(144—30)

V Ljubljani dobi se jedino le pri lekarji **Jul. pl. Trn-
koczyji** in v vseh lekarnah, droguerijah, parfemerijah, pro-
dajalnicah galanterijskih rečij itd. na Kranjskem.

Najstarejša in največja firma
MORIC-a BUM-a
v Brnu

priporoča za prihodnjo sezijo:

3 metre 20 Cm., to je $4\frac{1}{2}$ vatlov
nene robe za celo zimsko obleko, a meter po gl. 2.60
torej vkup gl. 8.32.

3 metre 20 Cm. prave brnske vol-
nene robe iz fine
volne, a meter po gl. 3.60, vkup za gl. 11.52.

Najfin. brnsko volneno robo
od gl. 4.50 do gl. 8.— per meter.

2 metra 20 Cm., modri, rujavi, olivni
ali črni Palmerston za
zimske suknje a meter po gl. 2.60, torej gl. 5.72; ali
pa iz boya, bobra, gagkunovega mahú ali poprečni
a meter po gl. 3.—, torej gl. 6.60; zraven 1 meter
30 cm. križastega ali črtanega brnskega podšiva po
gl. 1.—, znaša gl. 1.30.

**Finejšo brnsko robo za suk-
nje**
tudi v vseh barvah, a meter od gl. 3.50 nav-
zgor do gl. 10.—. Podšivno robo a meter od
gl. 3.50 do gl. 6.—.

1 meter 20 Cm., to je $1\frac{1}{2}$ vatla mo-
derne brnske vol-
nene robe za hlače, per meter po gl. 3.—, stane gl. 3.60.
Finejša roba za hlače per meter
po gl. 4.—
do gl. 8.—.

Pravi angleški popotni plaidi,
3 m. 50 cm. dolgi in 1 m. 60 cm. široki, od gl. 3.75,
gl. 5.—, gl. 5.25, gl. 8.— do gl. 18.—.

Vedno ima veliko zalogo vsakovrstnega sukna
za civilno, vojaško in livrežno obleko, sukno za cer-
kvene potrebe in za biljard, potem loden in menči-
kove, kakor tudi vsake barve ženskega sukna po
vsakršnji ceni.

Naročila pošiljajo se točno proti poštnem po-
vzetju, **celo brez stroškov** in se embalaža ne
računi. (565—4)

Obrazci za krojače franko.

Tovarna za peči in glinaste zdelke
ANTON-a JELOČNIK-a,

(prej Fran Legat),

v Ljubljani, Trnovski pristan št. 4,

priporoča slavnemu občinstvu svojo

zalogo pečij,

od najprostejših do najfinejših vrst.

Dalje

**štedilna ognjišča, ozaljšeke pri stavbah in vrtih,
cevi za stranišča, ogenj zdržujoče opeke,**

sploh vse v to stroko spadajoče predmete, zagotavlja najnižje cene in solidno postrežbo.

Na zahtevanje pošlje se cenik.

(527—10)

Tuji:

22. septembra.

Pri Slonu: Wintermann z Du-
naja, Rosenthal iz Rima. — Ru-
tar iz Gorice.
Pri Malici: Rahrmann, Weiss
z Dunaja.
Pri avstrijskem ce-sarji:
Logar iz Hrasnika
Pri bavarskem dvoru: Pach
iz Trebnjega.

Oglasila

na

dné 30. septembra 1882

vršujočo se

subscripcijo

na

loze „Rudečega križa“,

trikrat v letu srečkanje,
glavni dobitok 200.000 goldinarjev,

prejema

brez stroškov

menjalnica

(613—1)

J. C. MAYER

v Ljubljani.

Oznanilo.

Udano podpisani uljudno javlja, da se je restavracija na Kozlerjevem
pivarnem vrtu včeraj prenehala in da se bode

Kozlerjeva pivarnica poleg Kolizeja

za jesensko in zimsko sezijo zopet odprla. Podpisani se zahvaljuje za prijazno
obiskovanje na pivarnem vrtu mej poletnim časom ter se toplo priporoča česti-
temu p. n. občinstvu za bodoči jesenski in zimski čas.

Spoštovanjem

Karol Roitz,
restavratör.

(614)

Važno za kmetovalce!

Marsikateremu gotovo v veliko olajšavo prodajajo se tudi na obroke po prav
ugodnih pogojih **dobro znane**

Lanz-ove

ročne mlatilnice, slamoreznice itd.,

katerih se je v malo letih izdelalo in razpečalo **ogromno število 98 tisoč komadov**,
kar je gotovo najboljše spričo. — Tedaj na noge! Združite se po dva
ali več skupaj in ne zamudite ugodne prilike, kajti korist glede dela in časa je tolika,
da se kupljeni stroj prav kmalu sam izplača.

Pojasnila in ilustrovane cenike brezplačno razpošilja

zastopništvo in zaloga pri A. Debevcu

v Ljubljani, Rimska cesta št. 19.

(448—20)

Prvo avstrijsko občno
zavarovalno društvo zoper nesrečo
na Dunaji.

Uplačani kapital: **Jeden milijon gld. a. v.**

Društvo se pogodi:

1. za posamezna zavarovanja nesreče

za telesna poškodovanja, ki zavarovanca lahko srečajo v njegovem poklicu in izven njega, doma ali na poti.

Primeri: Bankir, zdravnik, advokat, uradnik itd., sklence, če se na 10 let obveže, lahko zavarovalnino s **10.000 gld.** za smrt ali invalidnost in vplača vsako leto **premije 9 gld.** — Za nevarne poklice je premija primerno večja.

2. za skupna zavarovanja

za telesna poškodovanja, ki zamorejo zadeti vse čiharne osebe, ki delujejo v kakej tovarni ali kakem drugem povzetju.

Glavna agentura:

(595—2)

Ljubljana, V. Seunig, Gradišče št. 4.

Bergerjevo medicinično
milo iz smole,

priporočeno po medic. strokovnjakih, rabi se v največ evropskih državah s sijajnim uspehom zoper

vsakovrstne oprhe na životu,

osobito zoper hraste, kroničen in luskinasti lišaj, nalezljive hraste, zoper prhljaj na glavi in bradi, pege, žoltine, rdeč nos, ozebljino, potenje nog. — **Bergerjevo milo iz smole** ima 40% koncent. **smole iz lesa** ter se stvarno od vsega drugega mila iz smole, ki se v trgovini nahaja, razlikuje. — Da se **prekanjenju izogne**, zahteva naj se odločno **Bergerjevo milo iz smole** ter rabi se pazi na znano varstveno marko.

Pri **tridoyratnih poltnih boleznih** rabi se mestu mila iz smole z uspehom

Bergerjevo med. milo iz smole in žvepla,

a zahteva naj se vedno **samo Bergerjevo milo iz smole in žvepla**, ker so **inozemski ponarejanja** neuspešni izdelki.

Kot **milejšje milo iz smole** za odstranjenje vseh

nečistostij na polti

zoper oprhe na glavi in koži otrok in kot nepresežno kosmetično **milo za umivanje in kopanje** pri vsakdanjej rabi služi

Bergerjevo glicerín-milo iz smole,

imejoče 35% glicerina ter fino diši.

(38—18)

Jeden komad velja 35 kr. z brošurco vred. — Glavno zalogo ima lekar **G. HELL v OPAVI.**

V zalogi v vseh lekarnah cele države. Glavne zaloge pa imajo:

V Ljubljani pri gg. lekarjih J. Svoboda, G. Piccoli, W. Mayer in J. pl. Trnkoczy. V Kočevju J. Braune. V Krškem J. Bomeker. V Idriji J. Wario. V Kranju K. Šavnik. V Litiji Jos. Beneš. V Novem mestu D. Rizzoli. V Radovljici A. Roblek. V Vipavi A. Konečný.

Nouveautés

Deževnih plaščev za dame od gl. 6 do 26

Jaquetov " " " " 7 " 42

Manteletov " " " " 8 " 28

Ogrinjal iz pliša, tkanine in svile

od gl. 15 do 120.

Specijalitete v otroških oblekah.

Veliko zalogo

klobukov za dame

po novejši šegi

priporoča

(590—4)

M. NEUMANN,

v Ljubljani, Slonove ulice št. 11.

Izvanjska naročila se točno izvrše in, kar ne bi dopadalo, se brez ugovora premenja.

Malinovec

najboljše vrste

v steklenicah po 1100 gramov gld. 1 in po 400 gramov 40 kr.

Naročila izvršujejo se točno proti poštnemu povzetju kupila. (451—10)

Veterinerni preparati

FRANA IV. KWIZDE v KORNEUBURGU,

c. kr. dvornega založnika in okrožnega lekarnarja.

V konjušnicah Nj. Veličanstev kraljice angleške in pruskega kralja, cesarja Nemčije in mnogih visokih oseb z izredno dobrim vspehom uporabljeni ter odlikovani s kolajnami v Londonu, Parizu, na Dunaji, v Monakovem in Hamburgu.

C. kr. Korneuburški prašek za konje, rogato živino in ovce: uporablja se dobro za krmiljenje pri rednem polaganju vsled večletnega iskustva, če živina ne je rada, če jej manjka mleka, za zboljšanje mleka, kot preservativ dihalnih in prebavljajnih težav podpira isti zelo naravno nasprotovanje živalij pri kužnih vplivih in zmanjša inklinacijo k smoliki in klanju.

C. kr. priv. restitucijski flujid (zmivalna voda) za konje.

Kot krepilo pred in po velikem trudu, kakor tudi kot podpiralno sredstvo pri zdravljenju vnanjih poškodovalj, protina, trganja, pri zviti, trpkosti žil in kit itd. — 1 steklenica gld. 1.30. (Le pravo, če je vrat steklenice z rdečim papirnatim odrezkom zaprt, ki nosi moj faesimile in moja varstveno znamko.)

Kot krepilna krma za konje in govedo, da se zmedlele živali zopet pomorejo in da se hitreje redé. — Zaboček a gld. 6 in gld. 3 in v zavitkih a 30 kr.

Kot vaselina konjskim kopitom proti krhkim in zdrobljivim kopitom. — Škatljica gld. 1.25.

Klej za kopita (umeten kopitski rog). — Palica 80 kr.

C. kr. desinfekcijski prašek za hleva, štranišča, ob enem izvrstno sredstvo, da vzdrži gnojilno sol. — 1 zavitek a 1/2 kilo 15 kr., 1/2 zaboja gld. 1.40, 1/4 zaboja gld. 2.40.

Prašek za svinje, da pospešuje rejo in da se brzo opomorejo zmedlele živali, kakor tudi preservativ proti tekočemu vnetju. — 1 zavitek gld. 1.26, mal zavitek 63 kr.

Umivalno milo proti poltnim boleznim domačih živalij. — 1 kositrena škatljica a 100 gramov 80 kr., — 1 kositrena škatljica a 300 gramov gld. 1.60. (615—1)

Pravi dobé se gori imenovani preparati pri naslednjih prodajalnicah:

V Ljubljani: W. Mayr, lekar; J. Svoboda, lekar; H. L. Wencel. V Loki: Karol Fabiani, lekar. V Celji: A. Marek, lekar; J. Kupferschmid, lekar; Karol Krisper; Fran Janesch. V Krškem: F. Böhmches, lekar. V Kranji: Karol Šavnik, lekar; Karol Puppo. V Tržiči: Otto Maly, lekar. V Wietingu: W. König.

Razen teh so zaloge v vseh mestih in trgih v kronovinah, katere se časih po listih oznanjajo.

Kdor mi ponarejalec moje zavarovane znamke tako skaže, da ga morem tožiti, dobi odškodnine do 500 gld.

Fr. Hofmeister

Jesenske obleke od gl. 14 do 42

" vrhnje suknje " " 12 " 32

" hlače " " 4 " 12

Zimske suknje " " 16 " 50

Menčikofe iz suknà. " " 18 " 54

" " lodna " " 12 " 30

Sacco iz lodna " " 6 " 10

Kožuhe za lov in dom " " 16 " 20

Spalne halje " " 10 " 24

Deževna ogrinjala za civil in vojake " " 8 " 24

Obleke za dečke in otroke

v mnoge izbéri prodaje najcenejše

(589—5)

M. NEUMANN,

v Ljubljani, Slonove ulice št. 11.

Izvanjska naročila se promptno izvedejo in, kar se ne bi dopadalo, se brez ugovora zamenja.